

Operatiivinen palvelutuotantosopimus Turun kaupungin lasten kasvatuksen ja opetuksen pääprosessin suomenkielisten perusopetuspalvelujen tuottamisesta vuonna 2013

Sisällys

Sopimuksen tarkoitus	3
Sopimusosapuolet	3
Toiminnan arvot	3
Toimintaympäristö ja sen mahdolliset muutokset.....	5
Asiakkuudet ja palvelujen kysyntä vuonna 2013.....	5
Toimintatapoja koskevat keskeiset periaatteet ja niiden muutokset	5
Turku-sopimus 2013 – 2016.....	6
Sopimuksen tarkoittaman toiminnan resursointi.....	6
Talouden tasapainottaminen	7
Tavoitteet toimintavuodelle	8
Tulosalueiden yhteiset tavoitteet	8
Operatiivisen palvelutuotantosopimuksen tavoitteet perusopetuspalveluissa	9
Allekirjoitukset.....	14

Sopimuksen tarkoitus

Tällä operatiivisella palvelutuotantosopimuksella pääprosessia edustava palvelujohtaja ja palvelutuotantoa edustava tulosaluejohtaja sopivat kasvatus- ja opetuslautakunnan ja kaupunginhallituksen välisen strategisen palvelusopimuksen asettamien tavoitteiden mukaisesta palvelutoiminnan laajuudesta ja resursseista sekä toimista palvelutuotannon kehittämiseksi.

Sopimusosapuolet

Tämän sopimuksen osapuolia ovat Lasten kasvatuksen ja opetuksen pääprosessi, jota edustaa palvelujohtaja Vesa Kulmala ja perusopetuksen tulosalue, jota edustaa tulosaluejohtaja Outi Rinne. Sopimuksen osapuolena on myös sivistystoimialan yhteinen hallinto, koska se tuottaa tukipalveluja perusopetuksen tulosalueelle. Sopimuksen hyväksyy kasvatus- ja opetuslautakunta. Prosessin valvojana toimii toimialajohtaja Timo Jalonen.

Toiminnan arvot

Turun kaupungin visio 2015

”Suomen Turku on kansallisesti ja kansainvälisesti vetovoimainen kulttuurin ja osaamisen keskus, jossa on erinomainen elämisen laatu sekä innovatiivinen toimintaympäristö.”

Lähtökohtana on kestävästi kehittyvä ja tasapainoinen Turku ja keskeisiä tavoitelinjauksia ovat:

- Tasapainoinen talous
- Kilpailukykyinen Turku
- Ydinpalveluihin keskittyminen
- Hyvä hallinto

Sivistystoimialan visio

Turussa kasvatus- ja opetuspalvelut mahdollistavat kaiken ikäisille oppijoille edellytykset kehittyä yksilöinä omien vahvuuksiensa ja tavoitteidensa pohjalta. Sivistystoimiala on haluttu työpaikka, jossa työskentelee innostunutta, arvostettua ja osaavaa henkilökuntaa. Turun kasvatus- ja opetuspalvelut ovat maan parhaimmista ja toimivat esimerkkinä muille.

Sivistystoimialan toiminta-ajatus

Turun sivistystoimialan henkilöstö järjestää laadukkaita ja monipuolisia kasvatus- ja opetuspalveluita yhteiskuntavastuullisesti asiakkaan tarpeista lähtien.

Sivistystoimiala edistää Turun seudun vetovoimaisuutta sekä asukkaiden hyvinvointia, elämänhallintaa ja aktiivisuutta.

Sivistystoimialan arvot

Sivistystoimialan arvot noudattavat kaupungin yhteisiä arvoja. Näiden arvojen pohjalta on luotu sivistystoimialan ohjaavat periaatteet, jotka ovat

Asiakaslähtöisyys

- palvelutarpeiden ennakointi ja joustava reagointi muuttuviin tarpeisiin
- palvelut ovat monipuolisia, sisältävät riittävästi valinnan mahdollisuuksia ja ovat joustavasti ja tasa-arvoisesti asiakkaiden käytettävissä
- asiakkaiden osallisuuden vahvistaminen

Osaaminen ja luovuus

- monialaisen henkilöstön osaamispääomasta huolehtiminen
- muiden osaamisen arvostaminen
- ennakkoluuloton uusien keinojen ja menetelmien käyttäminen toiminnassa
- rohkea vaihtoehtojen etsintä käytäntöjen toimivuuden lisäämiseksi sekä lähi- että verkko- ja etäpalveluiden avulla

Vastuullisuus

- sosiaalinen kestävyys (terveet elämäntavat, oikeudenmukaisuus, hyvät ihmissuhteet)
- kulttuurinen kestävyys (suomalaisen ja turkulaisen kulttuurin ja perinteen välittäminen ja arvostaminen sekä monikulttuurinen oppimisympäristö)
- ekologinen kestävyys (luonnon monimuotoisuuden ja puhtaan luonnon säilyttäminen tuleville sukupolville, säästeliäs raaka-aineiden ja energian käyttö)
- taloudellinen kestävyys (kokonaisvaltainen taloudellisuus, jossa huomioidaan päätöksen vaikutukset tulevaisuudessa myös suhteessa muihin toimijoihin)

Tasa-arvoisuus ja oikeudenmukaisuus

- tasapuolisesti ja oikein kohdennettu tuki kasvulle ja kehitymiselle
- tasa-arvoinen ja oikeudenmukainen toisten ihmisten huomioonottaminen
- yhteistoiminta sidosryhmien kanssa (koti, muut hallintokunnat, luottamusmiehet, muut vertaistoimijat, työelämä) paikallisesti, alueellisesti ja kansainvälisesti
- toimivat työyhteisötaidot
- hyvä johtaminen

Kansainvälisyys

- valmius toimia kulttuurikontekstista riippumatta eri tilanteissa, eri kulttuurien ymmärtäminen, omien arvojen ja kulttuuripohjan tiedostaminen
- kansainväliseen opiskeluun ja työelämään valmentaminen
- liikkuvuuden lisääminen

Toimintaympäristö ja sen mahdolliset muutokset

Pitkään jatkunut oppilaiden määrän väheneminen on jonkin verran hidastunut. Ulkokuntalaisia oppilaita on noin 650.

Perusopetuksen oppilaista noin 10% on vieraskielisiä (maahanmuuttajataustaisia). Samoin noin 10% oppilasta tarvitsee säännöllisesti erityistä tukea opinnoissaan. Turun kaupungissa on erikoisluokkatoimintaa mm. kielissä, matematiikassa, liikunnassa, musiikissa ja kuvataiteessa.

Kouluverkossa tapahtuu seuraavat muutokset: Klassikon peruskoulu loppuu 31.7.2013 ja C.O. Malmin koulun yläkoulu siirtyy kokonaisuudessaan Nummenpakan kouluun. Peruskouluja on siten 36 ja tulosalueella toimii kolme yhteistyöaluetta.

Asiakkuudet ja palvelujen kysyntä vuonna 2013

Oppilasmäärät 20.9.

Kaupungin omat koulut	suomenkielinen opetus 2012	suomenkielinen opetus 2013
Esiopetus	103	66
Vuosiluokat 1-6	7 493	7 480
Vuosiluokat 7-10	4 024	3 962
Yhteensä	11 620	11 508

Toimintatapoja koskevat keskeiset pariaatteet ja niiden muutokset

Perusopetuksen laatukriteerien käyttöönoton valmistelua jatketaan, valmistelua varten tulosalueella toimii erillinen työryhmä. Koulujen välisen yhdenvertaisuuden lisäämiseen kiinnitetään huomiota. Kavennetaan koulujen välisiä eroja ja tuetaan haasteellisessa toimintaympäristössä toimivia kouluja valtion erityisavustuksen myötä. Lisäksi on haettu erityisavustusta perusopetuksen opetusryhmien pienentämiseen, päätös tulee maaliskuussa 2013.

Turku-sopimus 2013 – 2016

Turku-sopimuksesta on nostettu tähän asiakirjaan seuraavat sivistystoimialaa erityisesti koskevat näkökulmat.

Sopimuksen peruseriaatteet ovat:

- Terve talous on kaiken toiminnan perusta
- Turvataan peruspalvelut
- Sitoudutaan kestävän kasvun ja kestävän kehityksentavoitteiseen – ilman työpaikkoja ei ole kasvua, eikä työpaikkoja synny ilman yritysystävällistä ilmapiiriä
- Uusi Turku on 2016 vahva ja nykyistä laajempi seutukunnan keskus

Ennaltaehkäisy on avainsana palveluiden järjestämisessä ja siihen panostetaan. Varhaiskasvatuksen kehittämistä jatketaan tarjoamalla perheiden eritarpeista lähteviä, monipuolisia palveluita. Uudistuvan Turun perusopetus on laadukasta ja tarjoaa riittävät tukipalvelut. Kansalaisjärjestöt otetaan tiiviimmin mukaan kehittämään hyvinvoivaa Turku. Uudistuneessa Turussa myös tasataan hyvinvoinnin eroja kaupungin eri alueiden välillä, lähipalveluista pidetään huolta ja maahanmuuttajien kotouttamistoimintaa kehitetään. Osana uudistusohjelman laadintaa tehdään koko kaupungin toiminnan kattava palveluanalyysi sen arvioimiseksi, tehdäänkö strategiaan tavoitteisiin nähden oikeita asioita ja tehdäänkö niitä oikealla tavalla.

Toimintojen vaikuttavuutta arvioidaan entistä paremmin voimavarojen ohjaamiseksi mahdollisimman tuloksellisesti. Samalla arvioidaan mistä toimintavoista ja -malleista on perusteltua luopua ja mitä palveluja voidaan korvata vaikuttavuudeltaan paremmilla. Uusien palveluprosessien kehittämisessä ja toimintamallien käyttöönottamisessa panostetaan henkilöstön osaamisen ja ideoiden hyödyntämiseen ja hyvään johtamiseen ja vuorovaikutukseen. Kaupungilla on kaikissa tilanteissa vastuu palveluiden laadusta. Tavoitteena on, että palvelut tuotetaan laadukkaasti ja nykyistä kustannustehokkaammin. Tarkeimmat linjaukset tuotantotavoista määritellään kutakin palvelua ohjaavassa strategiassa.

Sopimuksen tarkoittaman toiminnan resursointi

Seuraavassa taulukossa on esitetty perusopetuksen tuottamiseen varatut määrärahat. Kasvu edelliseen vuoteen verrattuna perustuu mm. siihen, että tilavuokrat on vuodelle 2013 kirjattu tulosalueen kustannuksiin, eikä yhteisiin menoihin kuten aikaisemmin.

	TP 2012 (EUR)	TA 2013 (EUR)
Kustannuslaji	EUR	EUR
TOIMINTAKATE	77 522 898	101 191 797
TOIMINTATUOTOT	-9 211 634	-9 284 536
TOIMINTAKULUT	86 734 532	110 476 333

Talouden tasapainottaminen

Jotta tulosalue pysyisi päätetyssä talousarviossa vuoden 2013 aikana, on tulosalueen toimintaa sopeutettava. Seuraavilla toimenpiteillä voidaan kustannuskehitystä hillitä. Sopeuttamistoimenpiteitä tulee tehdä yhteistyössä muiden tulosalueiden kanssa ja ne tulee suhteuttaa lapsi ja oppilasmäärien mukaisesti.

Perusopetus

- Jatketaan vuonna 2012 aloitettuja toimenpiteitä, joita ovat mm.:
  - Leirikoulut ja polku-toiminta toteutetaan kuten vuonna 2012, vähennetty leirikoulupäiviä, hyödynnetään lähiympäristöä, kuljetukset vähenevät
  - Etäopetuksen hyödyntäminen
  - Sijaisjärjestelyt
- Koulut laativat koulukohtaisen suunnitelman toiminnan tehostamisesta, summan tulee vastata 1 % koko vuoden tuntikehyksestä, tavoitteena säästää n. 300 000
- Oppilaskohtainen tuntikehyks pidetään lähes samassa kuin vuonna 2012: alakoulut 1,24 ja yläkoulut 1,77, kevään 2013 aikana säästyy n 1,4 milj.
- Koulukuljetusten kehittäminen ja tehostaminen, merkitsee n. 300 000 euroa koko perusopetuksessa. Kuljetusten hallinnoidaan yhtenä kokonaisuutena

- Oppilasmäärien väheneminen vähentää kuluja, mutta ei kuitenkaan merkittävässä määrin

Tavoitteet toimintavuodelle

Tulosalueiden yhteiset tavoitteet

Kaupunginvaltuusto on päättänyt käsitellessään vuoden 2013 talousarviota seuraavista sitovista tavoitteista, jotka koskevat kaikkia pääprosessin tulosalueita.

- ”Varhaiskasvatuksessa monipuolistetaan palvelurakennetta ja palvelua laajennettaessa suunnataan painopiste yksityisiltä tuottajilta hankittuihin palveluihin
  - o Mittari seuranta varten
    - Kunnallisen ja hankitun palvelun osuus
- Suunnataan resursseja ennaltaehkäisevään työhön ja lapsen ja oppilaan oikea-aikaiseen kasvun- ja oppimisen tukeen lähikoulu- ja -päiväkotiperiaatteen mukaisesti
  - o Mittari seuranta varten
    - Osa-aikaisen erityisopetuksen määrä
- Hyvinvoinnin lisääminen kehittämällä varhaisen puuttumisen ja ennaltaehkäisevän työn menetelmiä osana perustoimintaa ja yhteistyössä muiden tahojen kanssa
  - o Mittari seuranta varten
    - Kouluterveyskysely ja varhaiskasvatuksen lapset 4- v. neuvolatarkastuksen piirissä 100 %, Kunta10”

Lisäksi kaupunginvaltuusto päätti, että

- ”opetustoimeen erityisesti perusopetuksen ryhmäkokojen kasvun hillitsemiseen, lisäys toimintamenoihin on 2.000.000 euroa vuodelle 2013,
- varhaiskasvatuksessa turvataan nykyiset perheiden valinnanmahdollisuudet,
- pitää sisällään lasten kulttuuripolun toteuttamiseen tarvittavat määrärahat opetusviraston budjettiin kirjattuna.”

Operatiivisen palvelutuotantosopimuksen tavoitteet perusopetuspalveluissa

Mahdollistetaan monipuolinen ja korkeatasoinen kasvatus ja opetus	SPS:n strategiset tavoitteet	Perusresurssien turvaaminen Kaikille lapsille ja oppilaille taataan tasa-arvoiset kasvatus- ja opetusmahdollisuudet koko kaupungissa			
OPTS:n tavoite	Kuvaus keinoista tavoitteen saavuttamiseksi <i>Vastuu- ja yhteistyötahot</i>	Mittari tavoitteen toteutumisen seurantaan	Tavoitetaso	Resurssitarve	Tavoitetta tukevat hankkeet
Osaava henkilöstö mahdollistaa laadukkaan opetuksen sekä kasvu- ja oppimisympäristön oppilaalle	Jatketaan uuden opetus-suunnitelman laadintaprosessia <i>Tulosaluejohtaja</i>	Prosessin eteneminen aikataulun mukaisesti	Uusi ops käytössä 2016 syksyllä		
	Jatketaan perusopetuksen laatuhanketta <i>Rehtorit</i>	Hankkeen eteneminen	Käytössä elokuussa 2013	Hankerahoitus	Laatu-hanke TVT Kehotoiminnan kehittäminen Kelpo
	Varmistetaan henkilökunnan riittävä täydennyskoulutus <i>Suunnittelu- ja kehittämissyksikkö sekä tulosaluejohtaja että rehtorit</i>	Täydennyskoulutus suunnitelman laatiminen ja toteuttaminen	Suunnitelma toteutuu ja se vastaa osaamiskartoituksissa esille nousseisiin tarpeisiin	Sijaiskustannukset koulutuskustannukset	
Koulujen välisen tasa-arvon lisääminen	Kavennetaan koulujen välisiä eroja ja tuetaan haasteellisessa toimintaympäristössä toimivia kouluja valtion erityisavustuksen myötä	Suunnitelman toteuttaminen	Suunniteltujen toimenpiteiden toteuttaminen	Saatu avustus	TASE-hanke Kelpo

	<i>Tulosaluejohtaja ja rehtorit</i>				
Oppilaan omien valmiuksien mukainen opetus joustavissa opetusryhmittelyissä	Huomioidaan kaikkien oppilaiden tarpeet, myös niiden oppilaiden, jotka eivät yleensä tarvitse tukea <i>Rehtorit ja opettajat</i>	Perusopetuksen laatukortit	Eriyttäminen toteutuu	kolmiportaisen tuen resurssit	
Koulussa erilaisuus on hyväksyttävää ja se on kouluyhteisön luonnollinen voimavara	Eriarvoisuutta poistavia toimintakeinoja on käytössä kaikissa kouluissa <i>Rehtorit ja opettajat</i>	Kollegiaalinen itsearvointi	Jokainen kokee olevansa hyväksyty ja arvostettu		
Poikien äidinkielen oppisisältöjen hallinta on samalla tasolla kuin tyttöillä	Perustetaan työryhmä alustavasti pohtimaan uuden ops:n sisältöjä mm. äidinkielen oppisisältöjä, materiaaleja, opettajien täydennyskoulutusta, yhteistyötä yliopiston kanssa suhteessa äidinkielen tasa-arvoiseen suoritustasoon <i>vastuu: työryhmä, koulut yhteistyötaho: Kelpo-hanke</i>	äidinkielen arvosanakeskiarvot/tytöt/pojat/5. ja 8.lk	keskiarvoero pienenee tyttöjen ja poikien välillä	ops-koordinaattori	
	Sukupuolten välistä äidinkielen arviointitulosten eroa perusopetuksessa kavennetaan tieto- ja viestintätekniikan (tvt) mahdollisuuksia hyödyntämällä.	äidinkielen arvosanakeskiarvot/tytöt/pojat/5. ja 8.lk	keskiarvoero pienenee tyttöjen ja poikien välillä	opettajien koulutus ja laite-/ohjelmistohankinnat	

	Alueelliset pilottikoulut yhteistyötaho: TOP				
--	---	--	--	--	--

Kehitetään ennaltaehkäisevää toimintaa ja hyvinvointia	SPS:n strategiset tavoitteet	Yleisen, tehostetun ja erityisen tuen antamiseen tarvittavat perusresurssit varmistetaan erityisesti oppilaan lähikoulussa ja varhaiskasvatuksessa jatketaan mallin jalkauttamista			
		Varhaisen puuttumisen ja ennaltaehkäisevän työn kehittäminen osana perustoimintaa ja yhteistyössä muiden tahojen kanssa			
OPTS:n tavoite	Kuvaus keinoista tavoitteen saavuttamiseksi	Mittari tavoitteen toteutumisen seurantaan	Tavoitetaso	Resurssitarve	Tavoitetta tukevat hankkeet
	Vastuu- ja yhteistyötahot				
Tuetaan oppilasta oikean tasoisesti ja oikein ajoitetusti yhteistyössä eri toimijatahojen kanssa	Suunnataan resursseja ennaltaehkäisevästi yleiseen ja tehostettuun tukeen. Tuki- muodot ovat tehokkaassa käytössä <i>Koko tulosalueen henkilöstö</i>	Tehostetun ja erityisen tuen piirissä olevien oppilaiden määrä Yleisen tuen oppimissuunnitelmien määrä	Varhaisen puuttumisen ansiosta erityisen tuen piirissä olevien oppilaiden määrä vähenee. Oppimistulokset paranevat.	Resurssien kohdentaminen ennaltaehkäisevään toimintaan	Kelpo
	Jatketaan mallin jalkauttamista <i>Koko tulosalueen henkilöstö</i>	KELPO- hankkeen toteuttaminen	Hankesuunnitelman mukainen toteutuminen ja jatkosuunnitelman laadinta	Rahat siirretään vuodelta 2012	KELPO- hanke
Kehitetään perusopetuksen ylänivelvaiheen	Tuetaan toiselle asteelle siirtymistä yksilöllisesti	Opetussuunnitelman toteuttaminen	Toteutetaan opetussuunnitelman mukainen opetus	Palataan kahden lisäluokan mallin ja uusi lisäluokka	

toimintamalleja	<i>Tulosaluejohtaja</i>			perustetaan Va-saramäen kouluun	
Koulukiusaamiseen puuttuminen	Koulujen suunnitelmien mukaisesti kiusaamiseen puututaan välittömästi <i>Rehtorit ja opettajat</i>	Koulukiusaamiseen puuttuminen opetussuunnitelman mukaisesti	Kaikkeen kiusaamiseen puututaan välittömästi	Ei lisäresurssia	Kiva-koulu, Friends

Toiminnan tehokas/resurssien tasapainoinen ohjaus	SPS:n strategiset tavoitteet	Palveluorganisaatio ja toiminnan rakenteet tukevat tehokkaasti lasten kasvatusta ja opetusta			
		Tieto- ja viestintäteknologian käytön lisääminen			
		Toiminta ja resurssit ovat tasapainossa			
OPTS:n tavoite	Kuvaus keinoista tavoitteen saavuttamiseksi <i>Vastuu- ja yhteistyötahot</i>	Mittari tavoitteen toteutumisen seurataan	Tavoitetaso	Resurssitarve	Tavoitetta tukevat hankkeet
Perusopetuksen kouluverkon arvioinnin pohjalta tehdään päätökset	Päätöksenteon valmistelu <i>Kasvatus- ja opetusvirasto, Tilakeskus, tulosalueet</i>	Tehdyt päätökset	Päätökset valmiit	Ei lisäresurssitarvetta	
Hankinnat toteutetaan kestävästi ja kustannustehokkaasti	Hankinnoissa ja palvelujen ostoissa noudatetaan hankintaohjeistusta ja toimitaan kustannustehokkaasti talousarvion puitteissa <i>Hankinnoista vastaava henkilöstö</i>	Talousarvion toteuma	Talousarvio toteutuu suunnitellusti		

Kestävä kehitys	SPS:n strategiset tavoitteet	Ilmasto- ja ympäristöohjelman toteuttaminen Vastuullisuuden lisääminen osana perustoimintaa			
OPTS:n tavoite	Kuvaus keinoista tavoitteen saavuttamiseksi <i>Vastuu- ja yhteistyötahot</i>	Mittari tavoitteen toteutumisen seurataan	Tavoitetaso	Resurssitarve	Tavoitetta tukevat hankkeet
Etäopetuksen lisääminen	Lisätään etäopetusta katso- musaineiden opetuksessa ja arvioidaan muita mahdollisuuksia toteuttaa etäopetusta <i>Rehtorit</i>	Saavutetaan samat tavoitteet kuin luokkamuotoisessa opetuksessa	Lisätään ryhmiä		
Kestävän kehityksen toimintakulttuurin vakiinnuttaminen	Ekotukihenkilö toimii jokaisessa koulussa ja tukee/ohjaa henkilöstöä tavoitteen mukaiseen toimintaan <i>Rehtori</i>	Vastuuhenkilöt/koulu	Jokaisessa koulussa on vastuuhenkilö	Perehdyttämiskoulutuksesta tulee kustannuksia	

Allekirjoitukset

Turussa 2013

Lasten kasvatuksen ja opetuksen
pääprosessin puolesta

Vesa Kulmala
Palvelujohtaja

Timo Jalonen
Toimialajohtaja

Pääprosessin tulosalueiden puolesta

Outi Rinne
Tulosaluejohtaja
Perusopetus